

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 6/2009 rd

Statsrådets redogörelse: Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2009

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 februari 2009 statsrådets redogörelse om Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2009 (SRR 1/2009 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet ska lämna utlåtande i saken till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- statssekreterare Risto Volanen, statsrådets kansli
- understatssekreterare Markus Lyra, utrikesministeriet
- kanslichef Ritva Viljanen, avdelningschef, brigadgeneral Mikko Kirjavainen, räddningsöverdirektör Pentti Partanen, polisdirektör Jorma Toivanen, beredskapssamordnare Olli Lampinen och överinspektör Tuomas Koljonen, inrikesministeriet
- regeringsråd Hannu Taimisto, justitieministeriet
- enhetschef, handelsråd Arto Koski och äldre avdelningsstabsofficer Petteri Tervonen, försvarsministeriet
- lagstiftningsråd Hannu Taipale, finansministeriet
- säkerhetschef Rauli Parmes, kommunikationsministeriet
- avdelningschef Tarmo Pukkila och medicinalråd Merja Saarinen, social- och hälsovårdsministeriet

- direktör Jaana Vuorio, Migrationsverket
- biträdande chef Tero Kurenmaa, Centralkriminalpolisen
- biträdande chef Petri Knape, skyddspolisen
- länspolisöverinspektör Kari Hemminki och räddningsinspektör Matti Virpiaro, länsstyrelsen i Södra Finlands län
- tullöverinspektör Mika Pitkänen, Tullstyrelsen
- chef för infrastrukturavdelningen Veli-Pekka Kuparinen, Försörjningsberedskapscentralen
- poliskommendör Jukka Riikonen, polisinnrättningen i Helsingfors
- specialforskare Kari Laitinen, Polisyrkeshögskolan
- räddningsdirektör Jari Sainio, Egentliga Finlands lokala räddningsverk
- avdelningschef Hannu Hakala, Helsingfors stad
- utvecklingschef Markku Haiko, Finlands Kommunförbund
- förtroendeman Veikko Lehtonen, Sjöbevakningsförbundet rf
- huvudförtroendeman Mika Ala-Hiiri, Befälsförbundet rf
- vice huvudförtroendeman Erkki Hirvonsalo, Rajavartioliitto ry
- ordförande Antero Rytkölä, Suomen Nismiesyhdistys ry, även som representant för Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry:tä

- verkställande direktör Kimmo Kohvakka, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf
 - generalsekreterarens specialmedarbetare Maija Leppä, Finlands Röda Kors.
- Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av
- miljöministeriet
 - Centralen för undersökning av olyckor
 - Nödcentralsverket
 - Folkpensionsanstalten
 - huvudstaben
 - Kommunikationsverket
 - Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
 - Electronic Frontier Finland ry EFFI
 - Finansbranschens Centralförbund
 - Finlands Sjöräddningssällskap rf
 - Finlands Polisorganisationers Förbund rf
 - Upseeriliitto ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse utgår från ett brett säkerhetsbegrepp och ska täcka in säkerhetsfrågor som vid eskalering kan bli ett hot och medföra betydande risk eller olägenhet för Finland, befolkningen eller vitala samhällsfunktioner. Det handlar om säkerhetsrisker som beror på mänsklig aktivitet, ofrivilliga händelser eller extrema naturfenomen. Enligt redogörelsen är hotscenariot för de vitala samhällsfunktionerna uppbyggt kring ett brett säkerhetsbegrepp och de beskrivna hotbilderna utgör plattformen för vår planering av beredskapscapaciteten.

Redogörelsen går också in på andra globala frågor som inte direkt anses vara några säkerhetsrisker för vårt land, till exempel klimatförändringen, de knappa energi- och vattenresurserna och befolkningsrörelserna, men som kan utvecklas och orsaka omfattande förödelse eller undergräva stabiliteten i samhället och dessutom ge upphov till våldsamma konflikter och därmed påverka säkerheten.

Utöver en inledning har redogörelsen fyra huvudteman: den internationella säkerhetsutvecklingen, konsekvenserna för Finland av den säkerhetspolitiska omgivningens utveckling, Finlands säkerhets- och försvarspolitiska handlingslinje och utvecklingen av Finlands säkerhet. Regeringen framhåller att den är en plattform för andra redogörelser, strategier och pro-

gram för säkerhet och internationella relationer. Regeringen nämner särskilt strategin för att trygga de vitala samhällsfunktionerna (2006), programmet för den inre säkerheten (2008) och statsrådets EU-redogörelse.

De viktigaste uppgifterna i Finlands utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik är enligt redogörelsen att trygga landets självständighet, territoriella integritet och grundläggande värden, att främja befolkningens säkerhet och välfärd och att upprätthålla ett fungerande samhälle.

Vid en första anblick förefaller de viktiga frågorna inom förvaltningsutskottets ansvarsområde att få mycket litet utrymme, till exempel terrorism och internationell organiserad brottslighet, gränsförvaltning, befolkningsfrågor, storolyckor, naturkatastrofer, räddningstjänst och civil krishantering. Vid en närmare anblick ser man att frågorna tas upp, men är mycket spridda över olika teman. I vilket fall som helst förefaller dessa teman, som kan räknas till den inre säkerheten, ha en sekundär betydelse och komma i skymundan i redogörelsen och debatten hittills. Utvecklingsinsatserna fokuseras på försvarspolitiken. Det kan hänga samman med traditionen, där det breda säkerhetsbegreppet emellertid är ett relativt nytt inslag. Delvis hänger det också samman med att redogörelsen är mycket allmänt hållen, framför allt inom utskottets ansvarsområde. I till exempel programmet för den inre säkerheten går regeringen grundligt in på många frågor som ingår i det breda säkerhetsbegreppet. Beträffande sitt eget ansvarsområde vill utskot-

tet ytterligare understryka att åtgärderna i strategin för att förbättra Finlands säkerhet i och för sig är bra men behandlas på en alltför generell nivå och utan att det sägs någonting om genomförandet. Ett annat problem är att det inte ingår några handlings- och genomförandeplaner för åtgärder inom ramen för den inre säkerheten och att resurserna i de flesta fall grundar sig på den knappt tilltagna statsfinansiella ramen. Därmed minskar redogörelsens betydelse för utskottets ansvarsområde avsevärt. Enligt vad utskottet har hört är den strama statsfinansiella ramen orsaken till att utvecklingsåtgärderna i många fall inte kommer att kunna genomföras inom en överskådlig framtid.

Vi måste behandla och debattera frågor och strategier kring den inre säkerheten mycket mer övergripande också i riksdagen och ta ställning till utvecklingsåtgärderna. På den punkten håller utskottet med kritiken i åtgärdsmotion AM 58/2007 rd (rdl. Kaltiokumpu m.fl.). Redogörelsen och regeringens program för den inre säkerheten är inte tillräckligt slagkraftiga åtgärder med avseende på den samhällspolitiska analys i parlamentet som vårt demokratiska system kräver. Den yttre och den inre säkerheten går visserligen allt mer in i varandra. Ändå anser utskottet det motiverat att redogörelsen i fortsättningen, oberoende av hur den bereds, delas upp på flera teman, däribland inre säkerhet. För arbetet i riksdagen bör behandlingen dessutom delas upp så att det utarbetas ett särskilt betänkande om den inre säkerheten. Betänkandet kunde då debatteras i plenum också i samband med temat kring det breda säkerhetsbegreppet. Hoten mot den inre säkerheten, inte militära hot, kan i många hänseenden ses som ett av de allvarligaste hoten mot vårt samhälle. Åtgärder för att beakta och motarbeta dem kräver fortlöpande bred och analytisk samhällsdebatt och nya, mer effektiva angreppsmetoder. Samtidigt vill underskottet understryka att vi måste gardera oss mot alla säkerhetshot och att beredskapsåtgärder inom olika sektorer inte får utesluta varandra.

Terrorism och internationell organiserad kriminalitet

Utskottet håller med regeringen om bedömningen att det i dagsläget inte finns något särskilt terrorhot mot Finland även om man inte kan utesluta möjligheterna att terrordåd kan komma att begås. Terrordåd hör till de långsiktiga hot som vi måste kunna förutse och motarbeta. Kombinationen av terrorism och massförstörelsevapen betraktas som det allvarligaste hotet mot säkerheten, åtminstone i säkerhetsstrategierna i USA, Ryssland, EU och Nato. Finland måste vara aktivt i det internationella samarbetet inom ramen för internationella organisationer och EU för att bekämpa terrorismen. Underrättelse- och säkerhetstjänsten spelar en framskjuten roll som samarbetspartner i dessa sammanhang.

På tal om orsakerna till terrorismen understryker utskottet att EU:s strategi från 2005 mot radikaliserings och rekrytering till terrorism spelar en viktig roll, likaså målen i den. Samtidigt vill utskottet skynda på en nationell strategi för bekämpning av terrorism, som regeringen föreslår. Inom ramen för EU:s klausul om solidariskt ansvar har Finland åtagit sig att ge andra medlemsstater handräckning vid terrordåd eller hot om terrordåd. I Finland har vi en tydlig ansvarsfördelning och klara roller för myndigheterna vid bekämpning av terrorism. Våra tydliga ledningsstrukturer, organisationer för krävande och särskilda situationer, lagstiftning om handräckning, övergripande beredskapsplaner och vårt omfattande samarbete mellan myndigheterna har fått beröm på det internationella planet.

Dessutom bör det lyftas fram att åtgärder för att bekämpa finansieringen av terrorism är en myndighetsåtgärd med hög prioritet. Den snabbt expanderande internationella betalkortskriminaliteten utnyttjas också för att finansiera terrorism.

Vår brottsbekämpning påverkas också av att kriminaliteten blir allt mer internationell och av att EU- och Schengenutvidgningen, men också de globala nätverken, erbjuder nya möjligheter.

Europeiska polisbyrån, Europol, har lagt fast sju kärnområden för kriminell verksamhet av betydelse inom EU. Bland annat tar Europol fasta

på den Västafrikanska organiserade kriminalitetens växande roll i den internationella organiserade kriminalitet som finns i EU-länderna.

I strategierna framhåller regeringen den ryska dimensionens centrala roll och samtidigt att den nordiska och den baltiska dimensionen, liksom Östersjön, har en nyckelroll. Utskottet håller med regeringen och understryker vikten av ett fungerande samarbete för att bekämpa den organiserade brottsligheten, särskilt samarbetet med Ryssland.

I sina hotbedömningar av den organiserade brottsligheten har Europol inringat ett sådant operativt kärnområde för brottslighet i nordöstra Europa med centrum i de baltiska länderna, främst Litauen och Estland. Inte minst de litauiska kriminella grupperna är exceptionellt aktiva, inom många branscher och geografiskt spridda över ett stort område både inom och utanför EU. Det behövs gränsöverskridande lagövervakningssamarbete och strukturer och verktyg för det om vi ska kunna bekämpa denna brottslighet med sina finmaskiga nätverk och möjligheter att utnyttja och ta skydd i den internationella miljön.

Den organiserade brottsligheten är bra på att utnyttja lagliga samhällsstrukturer, bland annat genom att medverka vid företagsamhet och utnyttja företagen för brottsliga syften och penningtvätt. Genom eko- och bedrägeribrottslighet hotar brottslingarna att integreras i lagliga samhällsstrukturer och samhällsverksamheter. Företagssektorer eller delar av dem kan också hamna i händerna på brottslingar på grund av olagliga konkurrensfördelar.

Europol menar att penningtvätt hör till de mest vitala internationella funktionerna i den ryska organiserade brottsligheten. Europol ser det som ett stort problem att den ryska organiserade brottsligheten utnyttjar den fria rörligheten för kapital i EU och försöker föra över olagligt tillskansade medel till den lagliga ekonomin i EU, särskilt genom att investera i företag och fastigheter.

Regeringen framhåller att störningar i informations- och kommunikationssystemen kan ha omfattande konsekvenser för samhällsverksam-

heterna. Finland har visserligen än så länge kommit undan den förödande databrottsligheten, men den typen av kriminella grupper har bevisligen också medlemmar från Finland. Nätbrottsligheten begåvas hela tiden med nya metoder för att komma åt information. Attacker mot förbindelser som tillämpas till exempel vid företagsspionage kan också användas mot samhällsviktiga funktioner. Det är angeläget att polisen, och i ett vidare perspektiv hela samhället, får större kapacitet att bekämpa nätbrottsligheten och it-brottsligheten. Det är livsviktigt att kommunikationsnäten fungerar. Därför krävs det omfattande nationellt och internationellt samarbete för att säkerställa att nätverken fungerar och hot kan avvärjas.

Det internationella polissamarbetet, den rättsliga ramen i Prümfördraget, gemensamma utredningsgrupper, lägesbilder och val av objekt är nödvändiga instrument för att bekämpa den internationella organiserade brottsligheten. EU prioriterar området med frihet, säkerhet och rättvisa. Polisens, tullens och Gränsbevakningsväsendets gemensamma PTG-brottsunderrättelse- och analysverksamhet är däremot ett nationellt inslag i den gränsöverskridande brottsbekämpningen. Vidare bör vi satsa på lagstiftning och samarbete med näringslivet och intresseorganisationerna för att stoppa den organiserade brottslighetens möjligheter att dra nytta av lagliga samhällsstrukturer.

Gränsförvaltning

Gränsen mellan Finland och Ryssland är en del av EU:s yttre gräns. Som stat med yttre gräns har Finland åtagit sig att bevaka gränsen effektivt. Samtidigt har Finland i EU framhållit att gränskontrollen i stater med yttre gräns måste ordnas enligt EU-reglerna, en samordnad mekanism för gränsförvaltning och rekommendationerna och exemplen på bästa praxis i kodexen om Schengengränserna. Finland har dessutom varit ett förebild för EU:s integrerade mekanism för gränsförvaltning.

I redogörelsen framhåller regeringen att målet är att bibehålla den goda gränssituationen. Särskilt avseende bör fästas vid att den östra

landgränsen är säker och fungerande. Gränskontrollen inriktas företrädesvis på sydöstra Finland. Finland utfäster sig att se till att de internationella gränsövergångarna har kapacitet för smidig och säker gränspassage. Inom sjöbevakningen inriktas gränsförvaltningen på Finska viken.

I den strategi som Gränsbevakningsväsendet nyligen antog ingår en stor intern resursöverföring på 200 årsverken för att stärka in- och utresekontrollerna i Helsingforsområdet och vid den sydöstra gränsen fram till 2015 och för att uppfylla nedskärningskravet i den andra fasen av produktivhetsprogrammet. Enligt uppgift kan Gränsbevakningsväsendet garantera sin funktionsförmåga trots överföringarna, förutsatt att teknisk utrustning kan köpas in i tillräckligt stor omfattning för att ersätta de personella resurserna.

I sitt utlåtande om ramarna för statsfinanserna 2010—2013 påpekar utskottet att underskottet i anslagen till Gränsbevakningsväsendets omkostnader är i snitt 13 miljoner euro om året hela ramperioden (FvUU 4/2009 rd). Utöver överföringarna ovan måste Gränsbevakningsväsendet göra sig av med ytterligare minst 200 årsverken för att anslagsunderskottet under omkostnadsmomentet ska kunna finansieras. Nedskärningarna kommer än en gång att företrädesvis drabba verksamheter utanför prioriteringarna på riksnivå, framför allt i Lappland, Kajanaland, Norra Karelen och Bottenviken. Nedskärningarna i kombination med de redan tidigare planerade resursöverföringarna kommer att uppenbart försämra Gränsbevakningsväsendets kapacitet i de områden som hotas av personalnedskärningar, framhåller utskottet. In- och utresekontrollerna i Helsingforsområdet och vid nordöstra gränsen kommer inte heller att kunna stärkas enligt planerna.

Driftsvärdet på Gränsbevakningsväsendets övervakningsflygplan kommer inte att vara särskilt stort inom gränskontrollen, om inte den föråldrade tekniska apparaturen byts ut. Under momentet för anskaffningsutgifter i den statsfinansiella ramen fattas det minst 6 miljoner euro. Dessutom måste frågan om medel för att köpa in

ny övervakningsutrustning för sjöbevakningen lösas.

Internationell verksamhet är ett naturligt inslag i Gränsbevakningsväsendets arbete och syftet är att förbättra den inre säkerheten i vårt land. Det är viktigt att Finland aktivt är med i och vill utveckla verksamheten vid EU:s gränssäkerhetsmyndighet. Modeller som bevisligen är fungerande och effektiva i Finland bör vi försöka integrera i EU:s och medlemsstaternas system. Rätt bild av gränssituationen är en grundförutsättning för effektiv gränskontroll och Frontex arbetar för närvarande på att skapa förutsättningar för det. Längre fram i utlåtandet går utskottet närmare in på Frontex.

I den bilaterala gränsförvaltningen är Ryssland den viktigaste samarbetspartnern för Finland. Gränsbevakningsväsendet och den ryska gränsbevakningstjänsten har smidiga samverkansmekanismer på alla nivåer, allt från hög ledningsnivå till det lokala planet. Enligt vissa uppgifter har också den ryska gränsbevakningstjänsten skurit ner sina resurser vid gränsen mellan Finland och Ryssland. Trots detta fungerar gränskontrollen fortfarande väl, enligt uppgifter till utskottet. I redogörelsen påpekas det emellertid att den stora omorganiseringen av gränskontrollen i Ryssland fortfarande pågår. Samtidigt kommer kraven på Finlands kapacitet inom gränskontroll och hantering av gränssituationer att öka, enligt redogörelsen.

Gränsbevakningsväsendet prioriterar bekämpning av olaglig inresa och anknytande människohandel i sin brottsbekämpning. Dessa brottstyper är ofta förknippade med internationell organiserad brottslighet. Också i det hänseendet är den ryska gränsbevakningstjänsten en viktig samarbetspartner. På nationell nivå är det etablerade och fungerande PTG-samarbetet ett viktigt inslag.

Det är inte acceptabelt att Gränsbevakningsväsendets kapacitet försämrats på grund av anslagsbrist, särskilt inte som Finland är en stat med en yttre EU-gräns. För att trygga Gränsbevakningsväsendets funktionsförmåga kräver utskottet att regeringen ser till att det görs långsiktiga analyser av uppgifterna och resurserna, till

exempel som inom polisen, och att det samtidigt antas bindande strategier och beslut som underlag för att utveckla Gränsbevakningsväsendet.

Befolkningsfrågor

Finland måste gardera sig mot den arbetskraftsbrist som kommer med en åldrande befolkning genom att utnyttja den fria rörligheten för arbetskraften i EU och satsa på arbetskraftsinvandring säger regeringen. Trots det ekonomiska läget måste vi gardera oss. I Finland och i ett bredare perspektiv också i resten av Europa går den demografiska utvecklingen därhän att pensionsavgångarna ökar kraftigt. Därför är det extra viktigt att personer med uppehållstillstånd på grund av internationellt skyddsbehov och arbetskraftsinvandrare integreras i det finländska samhället effektivt och med goda resultat. Utskottet går närmare in på integreringsfrågorna i sitt betänkande om integreringsredogörelsen (SRR 4/2008 rd). En del länder i Europa visar tecken på försummad integreringspolitik, och det har konsekvenser till och med för den inre säkerheten.

Utskottet håller med regeringen om att befolkningsrörelser i sig inte är något direkt säkerhetshot mot Finland. Men de kan bli ett hot vid okontrollerade migrationsströmmar eller större flyktingströmmar. Det finns stater i upplösning i världen som inte är kapabla eller inte vill se till sina medborgares säkerhet, ekonomiska välfärd eller basala tjänster.

Det finns miljontals olagliga invandrare i Europa och trycket på vår världsdelen förefaller att fortgå med samma kraft. Befolkningsrörelserna tar särskilt sikte på östra och västra Medelhavsområdet dit det kommer medborgare från Nord- och Östafrika, men också från Mellanöstern. De största befolkningsströmmarna går till Italien, Grekland och Spanien.

Det är ett problem att EU:s yttre gräns inte går att övervaka på behörigt sätt. I hopp om ett bättre liv sätter människor sitt liv på spel när de försöker ta sig över havet till Europa i usla farkoster. Det ställs stora förväntningar på den europeiska gränssäkerhetsmyndigheten Frontex i gränskontrollen. Problemet förefaller dock att

vara att medlemsstaterna inte har bidragit med tillräcklig utrustning för att Frontex ska kunna samordna gränskontrolloperationerna effektivt. I dagsläget krävs det också att Frontex får självständiga befogenheter, åtminstone vid mer bestående och långvariga operationer. Till exempel medlemsstater som översköljs av stora invandrarströmmar behöver få hjälp med sin gränskontroll. I sådana fall kunde länderna bistås med personal och utrustning för gränskontroll. Biståndet kunde samordnas av Frontex och delvis finansieras av EU.

Det är angeläget att Finland aktivt är med och utvecklar Frontex. Utskottet påminner att effektiv gränskontroll inte behöver vara motsatsen till korrekt asylpolitik. Varje asylansökan måste behandlas individuellt och behovet av internationellt skydd bedömas från fall till fall. Gränskontrollen har kunnat rädda livet på människor i sjönöd. Vidare bör det noteras att den organiserade brottsligheten spelar en betydande roll i transporten av människor till Europa.

Europeiska rådet i Tammerfors 1999 hade som mål att skapa ett samordnat europeiskt asylsystem senast 2010. Det har skett en viss utveckling i normerna i och med att minimidirektiv har antagits. Men verkligheten är att medlemsstaterna tillämpar en mycket varierande asylpolitik. Utskottet vill att Finland aktivt och beslutsamt arbetar för att EU ska få en samordnad asylpolitik med gemensam tillämpning. Vidare bör illegala invandrare och så kallade Dublinfall skickas tillbaka så snabbt som möjligt till sina ursprungs- och transitländer. Samtidigt är det viktigt att se till att alla tillämpar flyktingkonventionen och iakttar andra internationella MR-förpliktelser.

Under sitt ordförandeskap tog Finland ett viktigt initiativ kring solidariskt ansvar i asylförfarandet (extended European solidarity in immigration, border control och asylum policies). Tanken är att stödja medlemsstaterna med flest asylsökande. Systemet går ut på att den medlemsstat dit en asylsökande först kommer från ett tredjeland får kompensation för sina kostnader för asylförfarandet från EU sedan asylsökanden är registrerad och när asylprocessen har fort-

skridit i staten. Det finländska initiativet är fortfarande aktuellt och utskottet vill särskilt lyfta fram det.

Hur EU:s humanitära projekt i u-länderna och särskilt hur utmaningarna från de afrikanska länderna tacklas spelar en roll för hur stora satsningar och knäckfrågor EU ställs inför i sin invandrings- och asylpolitik. Det kan hända att EU-staterna, inklusive Finland, inte klarar av att hantera de ökande befolkningsrörelserna om något av hoten blir verklighet, till exempel klimatförändringen, de knappa vattenresurserna, torkan och ökenspridningen, hungersnöden, obeboeliga områden eller kanske interna oroligheter. Enligt redogörelsen kan detta leda till stora folkvandringar och migration i stor skala. Den omedelbara följden kan vara att flyktingströmmarna från Nordafrika till Europa ökar.

Sammanfattningsvis anser utskottet att EU ska a) se till att kontrollen av den yttre gränsen är effektiv och b) bygga upp ett gemensamt och effektivt asylsystem som garanterar rättssäkerheten, c) utarbeta gemensamma kriterier för internationellt skydd och d) införa effektiva avvisningsmetoder och ett fungerande Dublinsystem.

Storolyckor, naturkatastrofer och räddningstjänst

Regeringen framhåller att utvecklingen av räddningstjänsten styrs av programmet för den inre säkerheten och strategin för räddningsväsendet. Utskottet påpekar att också strategin för de vitala samhällsfunktionerna är en viktig riktlinje för utvecklingsåtgärderna. Planeringen av räddningstjänsten utgår från definition och utvärdering av risker. Här ingår också att gardera sig mot storolyckor och naturkatastrofer.

Utskottet hänvisar till utomstående information och anser att kraven på beredskap och räddningstjänst i det civila samhället framöver bör behandlas mer ingående i samband med redogörelser och i kompletterande strategier och program. För resurstilldelningen är det också nödvändigt att vi utvärderar hot och analyserar risker på det nationella planet. Samtidigt bör det framhållas att den lokala räddningstjänsten och kommunerna spelar en viktig roll i samman-

hanget. Beredskap och befolkningsskydd är viktiga insatsområden i arbetet med den nationella säkerheten.

Redogörelsen framhåller mer uttalat än tidigare vikten av att samhället, ekonomin och infrastrukturen fungerar. Strategierna för de viktigaste delarna av försörjningsberedskapen, alltså elektroniska informations- och kommunikationssystem, transportlogistik, energi- och livsmedelsförsörjning, vattenförsörjning och hälso- och sjukvård beskrivs på samma sätt som de nya målen för beredskapsförsörjningen i regeringens beslut från den 21 augusti 2008.

Regeringen tar hänsyn till den höjda risken med de ökande transporter av olja och andra farliga ämnen på Östersjön. Miljöskyddet och eventuella räddningsinsatser kräver gott samarbete mellan myndigheterna för att insatserna ska kunna utföras snabbt och effektivt.

Utskottet vill också sätta fingret på frågor kring säkerheten i vardagen. De ingår också i regeringens program för den inre säkerheten. Fungerande och väl organiserade basala tjänster är A och O för säkerheten i samhället. Säkerheten kan oväntat försämrats om den basala servicen inte fungerar. En detalj som utskottet vill föra fram är att kommunikationsnäten har omstrukturerats och att förbindelserna i en del landsbygdsregioner därför är bristfälliga. Det kan leda till att man inte kan larma hjälp på rätt sätt.

Civil krishantering

Krishantering är ett viktigt element i vår säkerhetspolitik. Genom den vill Finland medverka till större stabilitet på konfliktområden i världen. Viktiga prioriteringar i vår civila krishantering är sakkunskap om polisen, rättsstaten, gränsförvaltning och mänskliga rättigheter. Av redogörelsen framgår det att Finland vill skicka ut betydligt fler experter än vi har nu, alltså cirka 150 personer. Dessutom ska den civila krishanteringen utvecklas och stärkas utifrån den nationella strategin för civil krishantering.

Det är på inrikesministeriets ansvar att utveckla och upprätthålla beredskapen för civil krishantering här hemma. Där ingår också sam-

verkan och samordning av beredskapen tillsammans med myndigheter, frivilligorganisationer och andra samarbetspartner. Krishanteringscentralen (CMC Finland) vid Räddningsinstitutet svarar för den operativa beredskapen i Finland och styrs av inrikesministeriet.

För att kunna förbättra den civila krishanteringen behövs det större anslag för dels utsända experter, dels satsningar här hemma på civil krishantering, enligt redogörelsen. Därmed räcker inte den statsfinansiella ramen till utan det behövs extra anslag, vilket också sägs i redogörelsen. Enligt regeringen behövs det därutöver 150 miljoner euro till för civil krishantering.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför följande:

att utrikesutskottet bör beakta det som sagts ovan,

att utskottet förutsätter att temat inre säkerhet i fortsättningen tematiskt jämföras med utrikes- och säkerhetspolitiken i redogörelsen,

att det så snart som möjligt upprättas långsiktiga handlings- och genomförandeplaner för olika sektorer inom den inre säkerheten, inklusive tidsplaner och anslagsbehov,

att utskottet förutsätter att den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen i framtiden delas upp på olika teman och att den inre säkerheten är ett av dessa teman och

att utskottet med avseende på gränsförvaltningen förutsätter att regeringen ser till att det för Gränsbevakningsväsendet görs långsiktiga analyser av uppgifter och resurser, till exempel på samma sätt som för polisen, och att det samtidigt också införs bindande strategier och fattas bindande beslut som underlag för vår kontroll av den yttre EU-gränsen och andra åtgärder för att utveckla Gränsbevakningsväsendet.

Helsingfors den 19 maj 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
medl. Thomas Blomqvist /sv
Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /saml
Rakel Hiltunen /sd
Anne Kalmari /cent
Oiva Kaltiokumpu /cent (delvis)
Ilkka Kantola /sd

Timo V. Korhonen /cent
Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Lenita Toivakka /saml
Unto Valpas /vänst
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.